

Landbrugsmaskiner i 1906.

Af Statskonsulent C. V. Birk.

Maskinhandelen har i det sidste Aarstid været ualmindelig livlig. De mest efterspurgte Maskiner og Redskaber vare Høstmaskiner, Radsaamaskiner, selvreisende Tærskværker og Kultivatorer. Flere Mærker vare endog fuldstændig udsolgte.

De amerikanske Svingplove vinde stadig Fremgang, dog at de gode danske Efterligninger i mange Tilfælde foretrækkes. Man faar mange Steder Øje for, at de støbte, vendbare Sliddele ikke i Brugen ere saa gode som smedede Staalskær, der kunne holdes skærpede. Man bliver ogsaa efterhaanden klar over, at den af den amerikanske Svingplov saa smukt vendte Fure ofte skjuler en Balk, hvor Tidsler og andet Rodukrudt ikke er bleven ramt af Skæret. Dette bør naturligvis underskære hele Furebredden.

Salget af Dobbeltplove er nu ikke saa stort som for nogle Aar siden, og det synes endog, som Brugen af disse Redskaber er ved at tage af, hvilket næppe er rigtigt. Det er næsten, som om der ogsaa er Modeartikler i Maskinindustrien. For Tiden er det blandt Jordbearbejdningsredskaberne særlig Kultivatoren, Brugerne eller vel rettere Maskinhandlerne, have kastet deres Interesse paa. Kultivatorerne ere fortrinlige til at mulde og findele Jorden, men man maa ikke forlange, at de skulle erstatte Dobbeltplove.

Blandt Harverne er det jo særlig Ukrudtsharven, som har fanget Interessen, og der gøres sikkert Landet over et fortjenstfuldt Arbejde med dette Redskab, men Steder, hvor Kløveren har været noget tynd, er man dog kommen til at tænke paa, om Grunden ikke er den, at man ved vel længe at bruge Ukrudtsharven fremkalder en saa kraftig Havre, at Kløveren overskygges for stærkt, inden den kommer i Vækst. »Dubleksharven«, der kan arbejde enten med Kanten eller Fladen af Tænderne, er et fortrinligt Redskab, naar det anvendes med den fornødne Skønsomhed. Er der i det hele noget Redskab, som kræver en intelligent Benyttelse, saa er det Ukrudtsharven. Den Tid, hvori den kan benyttes, indskrænker sig i Virkeligheden til faa Timer, thi man er ikke alene begrænset af Kulturplanternes Udviklingstrin, men i høj Grad af Vejrliget. Dette skal ikke alene være tørt og friskt, men Arbejdet gaar kun fortræffeligt i nogle Solskinstitimer midt paa Dagen, — men i disse kan der saa ogsaa gøres et overordentlig værdifuldt Arbejde.

Radsaamaskinerne vinde nu stor Udbredelse, ogsaa paa den mindre højt kultiverede Jord. Aarsagen er sikkert nok det voksende Ønske om at holde Jorden ren. At dette er saaledes, fremgaar af, at Salget omfatter mange af de billigere Maskiner, som nok kunne bringe Sæden ned til passende Dybde og dække den forsvarligt, men ved hvilke man ikke kan paaregne en ensartet Saamængde, eftersom Maskinen saar paa bakket Terræn med forskellig Hastighed, eller er mere eller mindre fyldt. Man bøder saa paa disse Mangler ved at saa noget tykkere.

Ved Roesaamaskinerne, hvor man alligevel vil saa meget tykt, kommer Nøjagtigheden ved Sædens ensartede Fordeling mindre i Betragtning, og man kan derfor til dette Brug bedre nøjes med Saamaskiner med mindre nøjagtige Saasystemer, men hvad man her maa forlange er, at Mekanismen er simpel og paalidelig, og navnlig at man straks kan se, dersom der kommer noget i Vejen med et af Saaelementerne. Et Saarør med jalousifor-

mede Tremmer, som vende Kanten imod Kusken, letter Oversigten i høj Grad og hindrer derved de kedelige Spring i Rækkerne, som desværre først ses, naar Planterne udeblive.

Den stadig voksende Roekultur har saa vel for Saamaskinernes som navnlig Radrensernes Vedkommende betinget ret betydelige Anskaffelser Landet over. For ikke at faa flere Redskaber end fornødent, er det om at gøre ved Anskaffelsen af ny, at søge saa vidt mulig at faa dem i Stand til ogsaa at kunne tilfredsstille Hensyn, som maaske ikke i Øjeblikket ere fremtrædende, men som mulig inden kortere eller længere Tid ville stille deres Krav til Redskaberne. Jeg tænker i Øjeblikket paa den stadig voksende Lucernedyrkning. Denne Fordring vil nemlig ikke forøge Prisen kendeligt ved Anskaffelsen, hvorimod det mange Gange er umulig at faa en Roeradrenser, som ikke er beregnet for dette dobbelte Formaal, til senere at blive fyldestgørende til Rensning i Lucerne-marken. Jeg tillader mig herom at henvise til min Artikel i »Tidsskrift for Landøkonomi«, Side 41.

En enestaaende Begivenhed var det, at der i Industriforeningen i Kjøbenhavn blev foranstaltet en ret omfattende Udstilling af Redskaber og Maskiner for Landbruget i Tivoli, og at der i Forbindelse hermed afholdtes et Fagmøde, ved hvilket saa vel Industridrivende som Landmænd gav Møde. De udstillede Genstande vare udelukkende af dansk Tilvirkning, og Udstillingen vidnede i mange Henseender om, at vi have en Industri, som kan præstere noget godt, og som i hvert Fald gerne vil belæres om, hvilke Krav der stilles, for at den kan udvikle sig videre.

Blandt de bedste Ting, som fandtes, kan foruden Mejerimaskiner nævnes Plove og selvrensende Tærskværker. Paa disse Omraader ere vi saa vidt fremme, at vore egne Varer fuldt ud kunne staa Maal med Udlandets. Paa mange andre Felter er der godt Haab for vor hjemlige Industri, naar denne blot vil specialisere sig og give nøje Agt paa Udviklingens Krav. Kun paa

et enkelt Felt, nemlig Høstmaskinerne, er Udlandets Forspring saa betydeligt, at vi for lange Tider maa opgive at konkurrere.

Ved Fagmødet, hvor man navnlig søgte at belyse, hvad der kan fremme Anvendelsen af danske Redskaber og Maskiner i Landbruget, kom man idelig ind paa det beklagelige i, at der ikke kan lægges den fornødne Kraft i Maskinprøverne, og det to Dages Møde sluttede da ogsaa med en enstemmig Resolution i denne Retning (jvnfr. S. 25).

Som et første Forsøg kan der vel være noget at kritisere, saa vel ved denne Udstilling som ved det afholdte Fagmøde, men jeg er ikke i Tvivl om, at begge Dele have haft deres store Betydning, og at der ved disse Lejligheder er opstaaet Tanker, som nok skulle bære Frugter, som blive til Gavn for hele Landet.

I Forbindelse med det store Jubilæumsdyrskue i Odense var der i Sommer en ret fyldig Udstilling af Redskaber og Maskiner, men denne saa vel som Dyrskuet led desværre meget ved et efter Aarstiden ualmindelig uheldigt Vejr. Af enkelte Nyheder paa denne sidste Udstilling kan noteres en meget billig og dog praktisk og god Vægt til Vejning af Kalve og Svin fra Fabrikant H. P. Philipsen, Slagelse, og en Snegletrior fra Fabrikant Jens Nielsen, Vester Aaby pr. Vester Skjerninge.

»Dansk Fællesindkøb af Landbrugsmaskiner« er oprettet i afvigte Aar. Denne Forening har sat sig til Op-gave at skaffe sine Medlemmer gode og billige Maskiner. Om dette Maal vil lykkes, beror paa mange Forhold, som det er vanskeligt at overse, men Betingelserne maa være, at Sagen finder den fornødne Tilslutning hos Landmændene, saaledes at Foreningen bliver i Stand til at udkyde store, samlede Partier af nøjagtig samme Maskintyper, og at man ved Valg af disse ikke skyr Ofre for at vælge det bedste.

Om Mejerierne kan bemærkes, at Indførelsen af Kølemaskiner er i kraftig Tiltagen, efter at disse Anlæg

i nogle Aar havde staaet i Stampe. Det er nu gennemgaaende større Anlæg, som anvendes, og man anvender salt Vand i Stedet for ferskt til at transportere Kulden. Derved bliver man tillige i Stand til at fremstille Is til Brug ved Afkøling af den syrnede Fløde.

Af andre Nyanskaffelser paa Mejerierne kan fremhæves en ret kraftig Indførelse af Kærneæltmaskiner. Uden at ville udtale mig imod denne Bevægelse, er jeg dog tilbøjelig til at mene, at man maaske ikke altid er nøjeregnende nok med at foretage denne noget kostbare Anskaffelse.

Kontrollfyringen er gaaet sin jævne Gang som Aarene forud. Gennemsnitsudgiften til Brændsel pr. 1000 Pd. Mælk kendes vel ikke endnu for sidste Aar, men der er naaet mange smukke Resultater, som næppe ville undlade at indvirke paa Middelresultatet af Aarsforbruget for samtlige Driftsregnskaber. Siden Pasteuriseringsloven hævede Forbruget i Aaret 1900 til 61.3 Øre, har dette Tal fra Aar til Aar været faldende, saaledes 57.4, 47.8, 44.7, 43.2, 40.9. Til 61.3 svarede der et aarligt Kulforbrug Landet over paa mere end 3 Mill. Kr., nu er dette kun ca. 2. Den hele Vinding kan Kontrollfyringen vel ikke tage sig til Indtægt, blandt andet fordi Vindingen ikke er naaet uden Bekostninger, men Sagen er god, og det er i Praksis bevist, at vi endnu have et langt Spring fra Middelforbruget til det lave Forbrug, 20—30 Øre, som mange Mejerier nu kunne nøjes med.
